

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL IAȘI

Iași, Str. Elena Doamna, nr. 1A, cod poștal 700398
telefon 0232-217808, fax 0232-255907, 0232-217808
e-mail ca-iasi@just.ro, operator de date cu caracter personal nr. 3067

Secția civilă

Nr. 3240/A/16 iunie 2017

MINUTA

*întâlnirii trimestriale a judecătorilor de la Curtea de apel Iași și instanțele arondate,
privind problemele de practică judiciară neunitară în materie de civilă, în
trimestrul al II-lea/2017*

- Vineri, 16 iunie 2017, ora 12⁰⁰ –

Cuprins

1. Competența generală a instanțelor în acțiunile cu obiect fond funciar –
rectificarea titlurilor de proprietate 2
2. Posibilitatea stabilirii prejudiciului suferit de EON Energie România ca
urmare a săvârșirii faptei ilicite de consum fraudulos de energie în lipsa
unei procedurii specifice elaborate de furnizor și aprobate de
autoritatea competentă, respectiv ANRE 11
3. Încuviințarea cererii de executare silită în temeiul unui contract de credit
încheiat la distanță de către o instituție financiară nebancaară, care nu
poartă semnătura olografă a părților contractante, ci mențiunea „semnat
electronic” 15

1. Competența generală a instanțelor în acțiunile cu obiect fond funciar – rectificarea titlurilor de proprietate.

Opinii exprimate:

Practica judiciară care s-a conturat la nivelul Judecătoriei Iași a fost în sensul respingerii acestor cereri având ca obiect rectificarea actului de proprietate ca inadmisibile urmare a admiterii excepției necompetenței generale a instanțelor în judecarea lor. În urma consultării, cu ajutorul EMAP a practicii altor instanțe pe chestiunea competenței în rectificarea titlurilor de proprietate (ex. Judecătoria Hârlău) a rezultat că aceste instanțe din circumscripția aceluiași Tribunal și aceleași Curți de apel își rețin în prezent competența de soluționare a cererilor având acest obiect.

Tribunalul Iași, ca instanță de control judiciar competentă să judece recursul îndreptat împotriva hotărârilor pronunțate de Judecătoria Iași, a confirmat în trecut, în cvasi-majoritatea lor, aceste soluții privind necompetența generală; astfel, doar în unele dosare a nuanțat aplicarea art. 59 ind. 1 din Legea nr. 18/1991 la anumite situații, în special ținând cont de susținerile părților cu privire la schimbarea amplasamentului terenului sau modificări de suprafață reconstituită (*surplus sau deficit* de teren în titlu față de suprafață cu care partea a fost pusă în posesie).

După o relativă stabilizare a practicii în anii 2014 și 2015, după o perioadă în care aceste cereri au fost îndreptate preponderent către comisii și Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Iași, în anul 2016, ca urmare a adoptării celor două hotărâri ale Comisiei Județene de Fond Funciar Iași sub nr. 175/09/05/2016 și 294/22/09/2016, rolul instanței de judecată a fost din nou asaltat cu un număr mare de cereri având acest obiect, motivat de faptul că prin cele două Hotărâri Comisia Județeană de Fond Funciar a stabilit faptul că titlurile de proprietate intrate în circuitul civil nu pot face obiectul rectificării în fața Comisiei, fiind obligatorie calea instanței.

Investită așadar din nou cu un număr mare de astfel de cereri, ca instanță de fond, Judecătoria Iași a apreciat că :

1. În temeiul dispozițiilor Legii nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997 instanțele de judecată **pot interveni asupra actelor de proprietate** emise în procedura de reconstituire a dreptului de proprietate numai în sensul *cenzurării* lor adică al **anulării totale sau parțiale**, după caz, pentru motive de nelegalitate, pentru nerespectarea condițiilor de valabilitate a actelor administrative de fond și formă prevăzute de lege (art. III din Legea nr. 169/1997).

2. **Modificarea** unui act de proprietate (art. 58 din Legea nr. 18/1991) trebuie înțeleasă în același sens, ca anulare urmată de obligația de refacere a actului pusă în sarcina directă a emitentului sau de anulare a actului de validare urmată de modificarea (anulare și refacere) a actului subsecvent. S-a apreciat că art. 58 din Legea nr. 18/1991 nu este aplicabil situației rectificării titlului. Textul de lege indicat este amplasat la Cap. IV al Legii nr. 18/1991 intitulat „Dispoziții procedurale” sub textul care reglementează procedura plângerii împotriva actelor administrative emise de Comisia Județeană de Fond Funciar și are în vedere modul în care sunt puse în executare hotărârile judecătorești pronunțate cu ocazia controlului legalității actelor administrative emise în procedura de reconstituire a dreptului de proprietate.

Legea fondului funciar, prin textul indicat, are în vedere situația în care, prin hotărâre judecătorească, se dispune anularea unui act administrativ emis în cursul procedurii de reconstituire, anulare ce va fi urmată practic de punerea în executare a hotărârii de către Comisia Județeană de Fond Funciar în sensul că pe baza hotărârii judecătorești Comisia Județeană va modifica actul juridic supus controlului jurisdicțional sau/și actul subsecvent.

Judecătoria Iași a reținut că nu există, în economia Legii fondului funciar, o instituție juridică distinctă, *sui generis*, de „modificare” a actului administrativ, care să se încadreze între rectificarea și nulitatea. Modificarea unui act așa cum este prevăzută de acest text de lege echivalează de fapt cu o **nulitate parțială urmată de refacerea părții din actul anulat/actului anulat.**

3. **Rectificarea actelor de proprietate sau îndreptarea erorilor** din titlurile de proprietate este o operațiune care nu pune în discuție legalitatea actului și îndreptărea beneficiarului.

În situațiile deduse judecății reclamanții de regulă **dețin în posesie continuă** o anumită suprafață de teren **cu care au fost puși în posesie și care este cea de la momentul reconstituirii operate prin** titlul de proprietate emis, pe baza procesului verbal de punere în posesie. Datele de amplasament ale terenului însă au fost greșit menționate în titlul de proprietate din cauza lipsei planurilor cadastrale care trebuiau să fie întocmite, dar nu au fost întocmite la nivel local, a lipsei de specialiști în cadastru de la nivelul autorităților administrative, alte motive care țin de modul deficitar de organizare a activității de cadastru.

Prin urmare starea de fapt și starea de drept coincid, prin rectificarea titlului se solicită doar punerea de acord a datelor scriptice cu o situație de fapt (posesia) și de drept (proprietatea) existentă și necontestată de terți.

Practic Judecătoria Iași ca instanța de fond a decis că în aceste situații rectificarea

datelor greșite de amplasament și a altor date care privesc terenul – cum ar fi categorie de folosință, etc. - pot și trebuie să fie rectificate prin hotărârea comisiei care a emis actul de proprietate și prin aportul comisiei care a făcut punerea în posesie.

PROBLEMA HOTĂRÂRILOR DATE DE COMISIA JUDEȚEANĂ DE FOND FUNCİAR (Hotărârile nr. 175/09/05/2016 și 294/22/09/2016), A FORȚEI LOR OBLIGATORII PENTRU INSTANȚA DE JUDECATĂ

Sub acest aspect, Judecătoria Iași a apreciat că o autoritate administrativă cum este Comisia Județeană de Fond Funciar nu poate să definească competența instanțelor de judecată. Legea și actele cu puterea de lege sunt cele care stabilesc competența instanțelor de judecată și nu actele administrative emise de Comisia Județeană de Fond Funciar. S-a opinat deci în sensul că Hotărârile Comisia Județeană de Fond Funciar nu au putere de lege și că acestea restrâng în mod nejustificat sfera de aplicare a art. 59 ind. 1 din Legea nr. 18/1991 care este o lege organică și plasează în competența instanței de judecată propriile atribuții.

PROBLEMA RECTIFICĂRII ACTELOR și cea a INTRĂRII LOR ÎN CIRCUITUL CIVIL

Din punctul de vedere al Judecătoriei Iași incompatibilitatea rectificării administrative a actelor cu intrarea lor în circuitul civil este o falsă problemă, fără temei de drept.

O hotărâre judecătorească, de pildă, poate fi rectificată fără limită în timp și indiferent de faptul că ea și-a produs efecte în circuitul civil.

Intrarea actului în circuitul civil presupune faptul că acesta a produs efecte în sfera raporturilor juridice de drept civil. Primul efect produs în circuitul civil este acela al intrării efective a dreptului în patrimoniul beneficiarului, care s-a manifestat ca proprietar față de terți prin plata impozitelor, prin arendare, prin încasarea fructelor, încasarea subvențiilor oferite de stat, etc.

În opinia instanței, nejustificat se restrânge noțiunea de intrare în circuitul civil la transmiterea dreptului prin acte cu titlul între vii sau *mortis causa*. Astfel, se leagă rectificarea actului respectiv de ideea de afectare a raporturilor juridice create subsecvent emiterii lui.

De asemenea, se confundă rectificarea actului cu situația în care actul este modificat în substanța sa; or, numai în această din urmă ipoteză putem admite că și acele raporturi juridice subsecvente au de suferit.

Dacă se admite că prin corectarea indicatorilor topo-cadastrali nu se depășește sfera unei rectificări a actului, atunci trebuie admis și faptul că prin această rectificare nu se aduce atingere siguranței circuitului civil.

Așadar refuzul autorităților administrative de a soluționa pe fond cererile de rectificare a actelor pe acest considerent (al intrării în circuitul civil) nu are practic nici un temei de drept iar acest refuz poate fi cenzurat în fața instanțelor judecătorești, prin aceasta fiind garantat accesul părții la instanță.

Dispozițiile art. 59 ind. 1 din Legea nr. 18/1991, care prevăd obligația autorităților de a rectifica actele, cele ale art. 64 din Legea nr. 18/1991, aplicabile prin analogie precum și cele ale art. 94 alin. 2 Codul de procedură civilă, sunt cele care conferă instanței **competența să exercite controlul instanțelor de judecată asupra modului de îndeplinire a acestei obligații** de către Comisia Județeană de Fond Funciar sau după caz de către Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Iași.

Controlul se poate manifesta sub două forme:

- în situația de refuz de soluționare pe fond a cererii de rectificare (fie nu se pronunță sub nicio formă autoritățile, fie se pronunță în sensul că se întrerupe circuitul administrativ și se îndrumă partea la instanța de judecată - situația cea mai frecventă în prezent) instanța, în mod analog cu situația în care o cerere de reconstituire nu era deloc soluționată, va obliga autoritatea să dea o soluție cererii.

- în situația în care cererea de rectificare este respinsă pe fond (se constată că de fapt se produce o schimbare de amplasament, sau alte situații care privesc substanța actului) , instanța verificând soluția autorității fie o va menține, fie o va anula și va obliga totodată autoritatea să procedeze la rectificarea actului de proprietate în sensul care va rezulta din cercetarea judecătorească. Numai în atare situație se ajunge ca instanța judecătorească să dicteze conținutul actului de proprietate, rectificarea în sine.

Aceste două forme de control asupra actelor emise sunt identice cu cele care au fost exercitate până în prezent, conform unei practici unitare, asupra actelor emise de autoritățile cu atribuții în procedura propriu-zisă de reconstituire din faza formulării cererii și până la emiterea actului.

Se impune păstrarea unei **simetrii** între modalitatea în care instanța a fost autorizată prin lege să exercite controlul asupra legalității *procedurii de emitere* a actelor administrative și modalitatea de control asupra legalității *procedurii de rectificarea* a aceluiași acte administrative.

PROBLEMA CALITĂȚII SUCCESORILOR UNIVERSALI ȘI A CELOR CU TITLU PARTICULAR

În situațiile deduse judecății, ca problemă derivată din cea a transmiterii dreptului de proprietate reconstituit prin titlul suspus rectificării, s-a ridicat problema calității succesorilor universali și a celor cu titlu particular de a cere rectificarea actelor de proprietate în fața autorităților administrative.

Articolul 59 indice 1 din Legea nr. 18/1991 nu face vreo distincție în acest sens iar practica instanței a fost aceeași sub aspectul competenței și pentru situația în care cererea a fost formulată de succesori cu titlu universal sau particular.

În afara unui impediment de ordin *practic* de care se poate lovi cea din urmă categorie, constând în neprezentarea actului de proprietate în original în fața autorităților administrative, nu există vreun impediment de ordin *juridic* în a da curs cererii de rectificare formulată de aceste persoane.

Impedimentul de ordin practic mai sus amintit, într-o speță soluționată de judecătoria Hârlău, s-a dovedit că poate fi înlăturat prin acționarea în judecată a transmițătorului, care nu se conformează obligației de a depune actul pentru soluționarea cererii de rectificare făcută de dobânditor, pentru obligarea acestuia de către instanță să depună actul original în măsura în care prezentarea acestuia este necesară pentru rectificare.

Prin urmare nu se poate constitui pretinsa imposibilitate a succesorului de a prezenta actul original pentru rectificare, într-un motiv suficient pentru a stabili că în acest caz competența îi aparține instanței de judecată.

SITUAȚII CU CARE A FOST ÎNVESTITĂ INSTANȚA DE FOND ȘI SOLUȚII POSIBILE. DELIMITAREA CERERILOR CU OBIECT RECTIFICARE DE ALTE CATEGORII DE CERERI

***Situația practică nr. 1* relevată de reclamant: are în posesie de la comisie și deține în proprietate un teren cu date de amplasament greșit trecute pe actul de proprietate, vecinătăți greșite, categorii de folosință greșit menționate.**

Suprafața totală nu suferă nicio modificare.

Suprafața rămâne aceeași, amplasamentul de la momentul punerii în posesie efectuată de către comisia locală de fond funciar este același cu cel de la momentul sesizării instanței iar părțile nu au pretenția de a fi modificat în fapt.

Practic obiectul material al dreptului de proprietate rămâne neschimbat, fiind greșită numai identificarea lui.

În această situație s-a apreciat că operațiunea de rectificare a actelor de proprietate

emise cu individualizarea greșită a amplasamentului terenului (date topo-cadastrale greșite - numere de tarla și parcelă, categorii intravilan/extravilan sau sub-categorii de folosință, uneori și vecinătăți) este dată competența emitentului iar *aceasta indiferent de faptul că în acțiunea sa reclamantul ar susține teoretic că se produce o schimbare de amplasament întrucât schimbarea de amplasament este numai teoretică, nu și efectivă.*

În mod similar cu situația în care o instanță de judecată ar individualiza un lot de teren într-o acțiune de partaj culegând din planul de situație al expertului un număr greșit de tarla și parcelă față de cel real - ipoteză în care este admisibilă îndreptarea hotărârii judecătorești pronunțate prin individualizarea corectă a numărului de tarla și parcelă pentru lotul respectiv - și comisiile de fond funciar au sarcina de a remedia aceste erori de identificare topo-cadastrală.

Situația premisă nr. 2: în care reclamantul arată că terenul reconstituit prin titlul de proprietate are atât date de amplasament greșit indicate cât și o întindere mai mică în act decât cea deținută în posesie conform punerii în posesie făcută de Comisia de fond funciar.

Vorbim practic aici, pe lângă greșita menționare a datelor cadastrale și despre *existența posesiei pentru o suprafață mai mare decât cea de pe act.* Deci specific situației nr. 2 este posesia în fapt asupra unei suprafețe mai mari decât cea din titlul de proprietate, ceea ce echivalează cu o posesie fără un titlu de proprietate.

Și pentru această a două situație părțile au solicitarea de a fi rectificat actul de proprietate.

Într-o atare ipoteză, pentru ca instanța să își rețină competența în a rezolva *problema deficitului de teren din titlu*, s-ar impune calificarea corectă a cererii, dacă este posibil și este în acord cu voința părții; dacă recalificarea cererii nu este posibilă se impune invocarea excepției necompetenței și respingerea ei.

Recalificare se impune deoarece soluția sau remediul care s-ar putea contura în această situație e posibil a fi pronunțat numai într-o *acțiune cu obiect obligarea comisiilor de a face*: Dacă există cerere și validare pentru suprafața suplimentară deținută în posesie, față de cea mai mică scrisă pe titlu, se impune **emiterea unui titlu suplimentar** conform validării existente și a posesiei.

Rectificarea titlului prin adăugarea unor suprafețe nu este posibilă. Vorbim de fapt de o completare la reconstituirea inițială care trebuie să fie făcută printr-un titlu suplimentar.

Situația premisă nr. 3 în care arată reclamantul că terenul reconstituit prin titlul de proprietate are, nu numai date de amplasament greșit indicate, dar și o întindere mai mare menționată în actul de proprietate, decât cea deținută efectiv în posesie conform punerii în posesie făcută de Comisia de fond funciar.

Vorbim practic aici despre *lipsa posesiei în fapt asupra unei suprafețe de teren menționată în titlu.*

Și în această situație părțile se prezintă cu solicitarea de a fi rectificat actul de proprietate.

Or, pentru ca instanța să își rețină competența de a rezolva problema *surplusului de teren din titlu*, s-ar impune și în acest caz calificarea corectă a acțiunii, dacă este posibil și în acord cu voința părții; dacă recalificarea nu este posibilă se impune invocarea excepției necompetenței și respingerea cererii .

Opinăm că nici în această ipoteză între noțiuni de „rectificare” a titlului de proprietate și operațiunea de diminuare a suprafeței pe titlu nu există compatibilitate.

Recalificare se impune deoarece cele două remedii care se pot distinge aici, sunt posibile doar în cadrul altor tipuri de cereri decât cererea de rectificare:

- a) Fie partea cere nulitatea parțială a actului de proprietate pentru suprafața de teren menționată în titlu dar, pe care nu o deține de fapt deoarece nu a fost vreodată pusă în posesie de comisie; cererea ar avea ca obiect nulitatea actului juridic pentru lipsa obiectului său material, obiect care conform teoriei generale a dreptului trebuie să existe, să fie licit, moral și posibil, să fie în circuitul civil, să fie determinat. Dincolo de această soluție ce poate fi pronunțată de instanța într-o cerere cu *obiect nulitate*, se reține că partea mai are la îndemână alternativa practică de o declarație notarială în sensul că este de acord să renunțe la suprafața suplimentară, manifestare de voință permisă de codul civil și de Ordinul ANCPI nr. 700/2014 și care produce același efect de ștergere/dispariție a dreptului (oricum iluzoriu din cauza lipsei obiectului material) pentru suprafața suplimentară menționată pe act.
- b) Fie partea cere punerea în posesie (*acțiune în obligație de a face*) cu o suprafață de teren suplimentară, care să ajungă la concurența suprafeței înscrisă în titlul emis. În această din urmă situație, admiterea acțiunii este condiționată de existența validării. Existența validării dreptului pentru o suprafață din titlul de proprietate și inexistența posesiei echivalează cu neîndeplinirea de către comisie în integralitate și în mod legal a obligației de punere în posesie, ceea ce justifică

deplin creanța corelativă obligației de a face.

Concluzionând asupra celor trei ipoteze, se desprinde ideea că *cererea cu obiect rectificarea titlului de proprietate* nu poate fi reținută ca fiind de competența instanței exclusiv în funcție de situația de fapt invocată de partea reclamantă, respectiv: Dacă aceasta invocă existența unui surplus sau deficit de teren ea cererea este de competența instanței iar dacă nu invocă, ea nu este de competența instanței.

În situația surplusului sau deficitului de teren, fie instanța de judecată, pe baza situației de fapt expuse, cu acordul părții, califică cererea în drept astfel încât aceasta să aibă un obiect (petit) compatibil cu normele de competență și atunci își reține competența soluționând-o pe fond, fie, în situația în care cererea are un obiect clar determinat – rectificare - și nu suportă o altă calificare juridică, respinge cererea pe temeiul excepției de necompetență.

Atașăm prezentei adrese sentințele civile relevante identificate la nivelul Judecătoriei Iași și indicăm numerele dosarelor identificate la celelalte judecătorii aflate în circumscripția Curții de Apel Iași, astfel:

- Judecătoria Pașcani: Dosar nr. 3532/866/2016; Dosar nr. 4767/245/2016; Dosar nr. 5790/245/2014;

- Judecătoria Răducăneni: Dosar nr. 15680/245/2013 (declinat de la Judecătoria Iași); Dosar nr. 138/286/2015;

- Judecătoria Hârlău: Dosar nr. 106/239/2016; Dosar nr. 273/239/2015; Dosar nr. 177/239/2016; Dosar nr. 1713/239/2014.

ABSTRACT:

Problema de drept a mai fost dezbătută la **Întâlnirea judecătorilor din trimestrul al II-lea/2014, organizată de Curtea de Apel Iași la 20 iunie 2014**. Cu acel prilej, judecătorii prezenți au conchis, în ceea ce privește: *Competența materială a judecătoriei în acțiunile privind nulitatea titlului de proprietate față de dispozițiile art. III alin. 2 din Legea nr. 169/1997 coroborate cu art. 94, 95, pct. 1 din Codul de procedură civilă, art. 53 din Legea nr. 18/1991 și dispozițiile Legii nr. 165/2013:*

Opinia majoritară a judecătorilor Curții de Apel Iași este că în materia fondului funciar, în raport de dispozițiile art. 51, art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, prin derogare de la dispozițiile art. 95 pct. 1 C.proc.civ., competența materială revine judecătoriei în temeiul legii speciale.

Prevederile art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991 prevăd expres competența materială a judecătoriei, instituind o derogare de la art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

Prevederile art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991 nu sunt contrare noii proceduri, respectiv art. 95 pct. 1 C.proc.civ., ci sunt derogatorii de la norma generală, neaplicarea sau abrogarea acestor norme speciale. Aceasta întrucât art. 95 pct. 1 C.proc.civ. prevede competența tribunalului numai atunci când nu există vreo lege care să prevadă expres o altă competență.

Dacă există o asemenea lege, ea devine prioritară.

Opinia majoritară a judecătorilor de la curțile de apel din țară este în sensul că judecătoria este competentă material să judece toate litigiile în material fondului funciar, un argument în plus constituindu-l opinia Înaltei Curți de Casație și Justiție care, sub imperiul reglementării anterioare de procedură, a statuat că dispozițiile art. 53 din Legea nr. 18/1991 se aplică prin analogie și acestor acțiuni, iar art. 53 din Legea nr. 18/1991 este menținut prin dispozițiile art. 2 din Legea nr. 165/2013.

Opinia majoritară a judecătorilor participanți este în sensul că:

Competența de soluționare a cererilor privind modificarea titlurilor de proprietate cu privire la numărul de parcelă sau rectificarea numărului de tarla aparține oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară.

În argumentarea acestei opinii urmează a fi luate în considerare dispozițiile art. 59 ind. 1 alin. (1) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar, potrivit cărora îndreptarea erorilor materiale înscrise în titlurile de proprietate care sunt produse din cauza erorilor de scriere se efectuează de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară. De asemenea, la alineatul al doilea al aceluiași articol se precizează că rectificarea titlurilor de proprietate se poate face de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară, în temeiul hotărârii comisiei județene.

În concretizarea acestei posibilități, art. 59 ind. 1 alin. (3) din lege arată că procedura de îndreptare a erorilor materiale și de rectificare a titlurilor de proprietate va fi aprobată prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Problema, astfel cum a fost formulată, se referă explicit la o modificare a titlurilor de proprietate în privința numărului parcelei, respectiv a rectificării numărului tarlalei. Or, printre speciile de modificare a titlurilor de proprietate emise în baza Legii nr. 18/1991, art. 235 alin. (3) din Regulamentul de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară, aprobat prin Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 700/2014, menționează, alături de modificarea vecinătăților fără afectarea amplasamentului și modificarea suprafețelor parcelelor fără modificarea suprafeței totale, și modificările numărului tarlalei/parceleii.

Dimpotrivă, modificarea suprafeței totale, în plus sau în minus, față de cea care

figurează în titlul de proprietate nu poate fi soluționată, conform art. 235 alin. (4) din același Ordin, decât prin hotărâre judecătorească definitivă.

Prin urmare, atât în raport cu dispozițiile art. 59 ind. 1 din Legea nr. 18/1991, cât și cu cele ale art. 235 din Ordinul nr. 700/2014, rezultă cu claritate intenția de a face o distincție între modificările care urmează a fi aduse titlurilor de proprietate într-o manieră care nu afectează drepturile terților și cele care sunt de natură să producă o asemenea consecință. În primul caz, procedura poate rămâne una necontencioasă, petentul având, desigur, posibilitatea de a se plânge în fața instanțelor judecătorești de un eventual refuz din partea oficiului teritorial căruia i s-a solicitat modificarea (numărului parcelei/tarlalei), în timp ce în cea de-a doua ipoteză natura contencioasă a procedurii obligă pe beneficiarul titlului de proprietate, dacă nu ajunge la o soluționare amiabilă cu terții (proprietarii fondurilor învecinate afectate de modificări care ar antrena reduceri/măriri de suprafețe), să aleagă, de la bun început, procedura contencioasă, în contradictoriu cu aceștia din urmă, în fața instanțelor judecătorești.

Nu în ultimul rând, formularea art. 59 ind. 1 alin. (2) din lege – rectificarea se poate face – nu poate fi interpretată în sensul unei competențe alternative, la alegerea beneficiarului titlului de proprietate, ca facilitate procedurală pusă la dispoziția acestuia din urmă de a alege să sesizeze fie oficiul teritorial, fie instanța de judecată. O soluție în sensul recunoașterii unei competențe alternative în rezolvarea unei cereri necontencioase ar fi, prin ea însăși, una suficient de atipică încât să nu poată fi susținută doar prin formularea anterior menționată.

În același sens este și opinia Institutului Național al Magistraturii și a participanților la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, desfășurată la București, în intervalul 11-12 mai 2017.

2. Posibilitatea stabilirii prejudiciului suferit de EON Energie România ca urmare a săvârșirii faptei ilicite de consum fraudulos de energie în lipsa unei procedurii specifice elaborate de furnizor și aprobate de autoritatea competentă, respectiv ANRE

Materia:	Civil
Subcategoria:	Drept procesual civil
Obiectul din ECRIS:	
Actul normativ incident:	- Ordinul ANRDE nr. 64/14.07.2014 pentru aprobarea Regulamentului de furnizare a energiei electrice la clienții finali, în M.Of. nr. 544/23.07.2014;
- Codul civil - art.	

1385	
Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt:	În urma unor controale efectuate de EON Moldova Distribuție SA, în prezent DEL GAZ, la consumatorii casnici, se constatau diferite intervenții neautorizate la contoarele montate la domiciliile acestora. În baza acestor constatări, se întocmeau mai multe documente, respectiv notă de constatare, bon de mișcare contor electric și proces-verbal de analiză prin care se stabilea și recalcularea consumului de energie electrică în sistem paușal, pe o perioadă de până la 1 an, emițându-se facturi în acest sens. Aceste înscrisuri sunt contestate de reclamant, solicitând, totodată, și să se constate inexistența unui drept de creanță față de EON Energie România.
În cadrul secției civile a Tribunalului Vaslui există practică neunitară în ceea ce privește modul de stabilire a prejudiciului în lipsa unei astfel de proceduri prevăzută de textul de lege.	
Legislație incidentă:	Dispozițiile legale speciale aplicabile în cauză sunt H.G. nr. 1007/2004 sau Ordinul ANRDE nr. 64/2014, ordin care abrogă H.G. nr. 1007/2004, în funcție de momentul efectuării controlului. Însă, în ambele acte normative se prevede că prejudiciul se calculează potrivit unor proceduri astfel de art. 142 alin. 2 din H.G. nr. 1007/2004 prevede determinarea prejudiciului în funcție de puterea nominală a receptoarelor electrice și de durata de utilizare normată a acestora, în conformitate cu procedurile specifice elaborate de furnizor și aprobate de autoritatea competentă și de art. 80 alin. 1 din Ordinul ANRDE nr. 64/2014 potrivit căruia în situațiile în care consumul de energie electrică nu poate fi determinat prin măsurare, acesta se stabilește în sistem paușal în conformitate cu procedura specifică elaborată de OR și avizată de ANRE. În cauză, pe ambele variante de acte normative nu există la nivelul EON Energie România sau EON Moldova Distribuție SA o astfel de procedură aprobată de autoritatea competentă, respectiv ANRE.
Doctrină: Decizii ale Curții Constituționale, CEDO, CJUE:	

Opinii exprimate:

a) *Într-o primă opinie* s-a apreciat că, în lipsa unei astfel de proceduri, nu se poate stabili un prejudiciu calculat în sistem paușal, instanța neavând posibilitatea să analizeze calcularea legală a unui astfel de prejudiciu. Lipsa calculării prejudiciului conform

prevederilor legale se traduce în lipsa caracterului cert al prejudiciului. Caracterul cert al prejudiciului presupune că acesta este sigur sub aspectul existenței sale, dar și sub aspectul întinderii și posibilității de evaluare. De asemenea, orice creanță nu poate fi îndestulată decât dacă ea este certă, lichidă și exigibilă. Lichiditatea creanței se referă tocmai la faptul că, cuantumul acesteia trebuie să fie determinat sau cel puțin determinabil.

Hotărârea Guvernului nr. 1007/2004 a fost abrogată la data de 31 octombrie 2014, prin articolul unic din Hotărârea Guvernului nr. 934/2014, însă chiar și în noul Regulament de furnizare a energiei electrice, Ordinul ANRDE nr. 64/2014, se prevede în mod expres la art. 80 alin. 1 că în situațiile în care consumul de energie electrică nu poate fi determinat prin măsurare, acesta se stabilește în sistem paușal în conformitate cu procedura specifică elaborată de OR și avizată de ANRE.

Astfel, nu poate fi pusă la îndoială obligativitatea aprobării de către ANRE a procedurile specifice de calcul al consumului de energie electrică în sistem paușal, iar orice determinare a unor sume reprezentând contravaloarea energiei în sistem paușal pe baza unor proceduri neaprobată și nelegale, nu poate produce efecte juridice.

Existând o reglementare specială, faptul că nu a fost respectată, nu îndreptățește instanța să aplice normele de drept comun; acestea ar fi fost aplicabile dacă nu exista obligativitatea parcurgerii procedurii speciale. Practic, în această materie, evaluarea anticipată a prejudiciului este prevăzută în lege.

b) Într-o altă opinie s-a apreciat că prejudiciul poate fi calculat și în lipsa unei astfel de proceduri aprobată de ANRE. În susținerea acestei opinii s-a reținut că: potrivit art. 142 alin. 4 din Regulament, în cazul consumului fraudulos, perioada de recalculare este de un an pentru categoria de consumatori în care se află apelantul, consumul fiind determinat în sistem paușal în funcție de puterea nominală a receptoarelor și de durata de utilizare normată a acestora, în conformitate cu procedurile specifice elaborate de furnizor și aprobate de autoritatea competentă (art. 142 alin. 2, 3 din Regulament).

Așadar, consumul paușal trebuie determinat astfel încât să fie în mod rezonabil, prin raportare la puterea nominală a receptoarelor și durata de utilizare normată a acestora.

Faptul că procedurile nu au fost aprobate de autoritatea competentă nu împiedică instanța ca, verificând raportarea la cei doi indicatori, să stabilească dacă prejudiciul a fost sau nu corect calculat de către intimată.

Principiul reparării integrale a prejudiciului este consacrat expres în art. 1385 noul Cod Civil, care în alineatul 1 dispune: „Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel”. Pentru ca reparația să fie integrală este necesar să fie înlăturate toate consecințele dăunătoare ale faptei ilicite sau împrejurării care le-a generat, în scopul

reunerii în situația anterioară.

Repararea integrală presupune cu necesitate ca în primul rând să fie stabilită întinderea prejudiciului cert. Un prejudiciu este cert atunci când existența lui este sigură, neîndoielnică și, totodată, poate să fie evaluat. Sunt certe toate prejudiciile actuale, adică acelea care s-au produs în totalitate până la momentul în care se solicită repararea lor.

În al doilea rând, în vederea evaluării prejudiciului și aplicării principiului reparării lui integrale, art. 1385 alin. (3) noul Cod Civil prevede că: „Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să-l realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului”.

În desfășurarea operației de stabilire a întinderii prejudiciului care trebuie reparat, este necesar să se aibă în vedere cele două elemente cunoscute care intră în alcătuirea lui: pierderea efectiv suferită (*damnum emergens*) și câștigul sau beneficiul nerealizat (*lucrum cessans*), pe care păgubitul l-ar fi putut obține în condiții obișnuite, dar nu l-a obținut din cauza faptei sau faptului prejudiciabil.

Se constată de către instanță că la nivelul companiei există o procedură pentru constatarea consumului fraudulos și recuperarea pagubei, procedură care descrie în detaliu evaluarea și recuperarea prejudiciului. Punctul 3.19 cuprinde modalitatea concretă de stabilire a prejudiciului, la calcularea acestuia ținându-se seama de puterea instalată a receptoarelor inventariate în nota de constatare și durata de utilizare normată.

Prin urmare, lipsa aprobării din partea autorității competente, nu conduce la imposibilitatea calculării prejudiciului, cu respectarea celor două elemente de referință și a dispozițiilor legale sus citate. A condiționa evaluarea prejudiciului de aprobarea din partea autorității competente, ar putea conduce la o imposibilitate de evaluare a prejudiciului deoarece, în această situație, apelanta este dependentă de autoritatea competentă, care poate sau nu să aprobe această procedură.

ABSTRACT:

Opinia majoritară a judecătorilor participanți este în sensul că:

În situația în care nu există o procedură specifică aprobată de autoritatea competentă – ANRE –, prejudiciul suferit de EON România ca urmare a săvârșirii faptei de consum fraudulos de energie poate fi stabilit de instanța de judecată în condițiile răspunderii civile delictuale particulare.

Se vor avea în vedere dispozițiile art. 1385 C.civ.: „prejudiciul se repară integral,

dacă prin lege nu se prevede altfel”.

Sunt supuse reparării atât pierderea suferită de cel prejudiciat, adică paguba efectivă (damnum emergens), câștigul pe care, în condiții obișnuite, ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, deci câștigul nerealizat de victimă, ca urmare a faptei ilicite (lucrum cesans), precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului (art. 1385 alin. 3 C.civ.).

3. Încuviințarea cererii de executare silită în temeiul unui contract de credit încheiat la distanță de către o instituție financiară nebancară, care nu poartă semnătura olografă a părților contractante, ci mențiunea „semnat electronic”

Materia:	Civil
Subcategoria:	Drept procesual civil
Obiectul din ECRIS:	
Actul normativ incident:	- Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, republicată în M.Of. nr. 316/30.04.2014
Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt:	Practica neunitară a fost generată de către cererile de încuviințare a executării silite în temeiul contractului de credit încheiat la distanță, întrucât mențiunea „semnat electronic” nu poartă o semnătură, nici olografă, nici electronică, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică.
Legislație incidentă:	Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică
Doctrină:	
Decizii ale Curții Constituționale, CEDO, CJUE:	
Practica ÎCCJ și a altor instanțe:	

Opinii exprimate :

a) *Într-o opinie*, s-a apreciat ca cererea de executare silită este întemeiată și întrunește toate cerințele legale, motiv pentru care a fost încuviințată executarea silită.

b) *Într-o altă opinie*, s-a apreciat că cererea de încuviințare a executării silite este neîntemeiată, întrucât contractul de credit încheiat la distanță, având mențiunea semnat electronic, nu poartă o semnătură, nici olografă, nici electronică în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 455/2001.

Aprecierea ca fiind sau nu titlu executoriu a unui asemenea contract are implicații și asupra soluționării cererilor de valoare redusă promovate de creditorii instituției

financiare bancare, în sensul că, dacă se apreciază ca fiind titlu executoriu, atunci cererile de valoare redusă se impun a fi respinse ca lipsite de interes, în caz contrat, urmând a fi analizate pe fond.

ABSTRACT (opinia unanimă a judecătorilor participanți):

Adaptându-și legislația cerințelor moderne ale comerțului, România a adoptat o serie de legi acoperitoare în mare parte noilor exigențe; Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, Legea nr. 451/2004 privind marca temporală, Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, Legea nr. 51/2003 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 130/2000 privind regimul juridic al contractelor la distanță.

Ca atare, conceptul tradițional de încheiere a contractului, când părțile negociază față în față, s-a modificat.

Or, potrivit Legii nr. 455/18 iulie 2001 privind semnătura electronică, aceasta reprezintă date în formă electronică, ce sunt atașate sau logic asociate cu alte date în formă electronică **și care servesc ca metodă de identificare.**

Este valabilă semnătura electronică dacă sunt îndeplinite condițiile legii speciale – Legea nr. 455/18 iulie 2001 privind semnătura electronică.

Având în vedere dispozițiile legale privind semnătura electronică, urmează a se verifica practica instanțelor judecătorești din țară și a se rediscuta chestiunea de drept la proxima întâlnire.

Președintele Secției civile de la Curtea de Apel Iași,

Judecător

Tehnored.: